

Sønderborg Andelsmejeri

Den første begyndelse

Den 11. februar 1872 sluttede 7 gårdejere fra Ulkebøl sig sammen om at danne et mejeri, og det kom i gang den 13. november samme år. Mejeriet kom til at ligge i Ulkebølskov, og i 1893 omdannedes det til andelsmejeri.

Den 1. januar 1905 blev den første mælkevogn sendt til Sønderborg for at afsætte mælken der, og allerede året efter i 1906 købte Ulkebølskov Andelsmejeri det såkaldte Sønderborg Dampmejeri, der var bygget i 1900 og

hermed opstod Sønderborg Andelsmejeri. Mejeriet begyndte sin virksomhed i Sønderborg den 1. oktober 1906 med 3 udsalgsvogne og 2 udsalgssteder. Mejeriet modtog 2 mio. kg. Mælk om året.

Mejeriet i rivende udvikling

I 1921 sluttede Vollerup Andelsmejeri sig til og i 1925 fulgte Gaarden Rønhave med 28 husmænd efter, og mejeriet modtog nu 7 mio kg. Mælk om året. Med en sådan udvikling måtte der mere plads til, og der blev foretaget ombygninger og udvidelser i både 1923 og i 1931, og de måtte anskaffes moderne maskiner.

Centralisationen af mælkesalget i Sønderborg.

Den 1. marts 1941 trådte centralisationen af mælkesalget i Sønderborg i kraft, og Sønderborg Andelsmejeri og Dybbøl Andelsmejeri overtog byens og omegnens forsyning med mælk. Mejeriet indkøber senere en tappe- og kapselmaskine, der kan fylde 4000 flasker med mælk og sætte kapsler på i løbet af én time.

Sønderborg Andelsmejeris Iscremefabrik

Ved siden af selve mejeriet drive Andelsmejeriet også en iscremefabrik, og den blev oprettet i 1928 under navnet "Als Fløde Is". Pladsen blev trang og i 1931 udvidedes virksomheden, så næsten hele grunden Løngang 2 var fuldt udnyttet. Hver sommer blev der rundt om i landet adskillige hundredetusinde ispinde fra Sønderborg.

I 1961 var kampen om markedet for iscreme blevet så hård, at man fandt det hensigtsmæssigt at afhænde isfabrikken "Als Flødeis", og de nye ejere nedlagde ret hurtigt fabrikationen i Sønderborg.

Flytning af mejeriet

1941 fik mejeriet koncession på al mælkehandel på Sønderborgs Alsside, og Dybbøl Mejeri fik tilsvarende på Sundervedsiden og efterhånden blev pladsen trang og uhensigtsmæssig, og det medførte, at mejeriet i 1951 flyttede driften til et nyopført anlæg på den tidligere Oliemølles grund, den grund hvor senere Føtex blev opført. Den årlige mælkeindvejning var da på godt 7 mill. kg.

Sønderborg Andelsmejeri lukker

I 1966 blev alle mejerierne på Als lagt sammen i Sønderborg Omegns Mejeriselskab, og Holm-Egen og Broballe mejerier blev nedlagt.

I 70erne og 80erne blev der indgået talrige fusioner og opkøb, og det største mejeriselskab "Mejeriselskabet Danmark" blev landsdækkende. Navnet blev ændret i 1988 til MD Foods.

Dermed begyndte skellet mellem de eksportorienterede landmejerier og de hjemmemarkedsorienterede bymejerier at nedbrydes, og samtidig skal nævnes, at Danmark i 1973 indtrådte i EF.

Alt dette – og meget mere – gjorde, at Sønderborg Andelsmejeri blev lukket ned i 1988.

Rev 2022.: P.Werge

Referencer:

Chr. Paulsen: "Da mælkeklokkerne ringede"